

HOLMI

XVI. évfolyam 9. szám

2004. szeptember

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter, Domokos Mátyás,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Takáts Gyula:* Árnyékától kérdi • 1043
Szikláinkon át • 1043
Azt is tudja már • 1044
- Lator László:* Latyakos út • 1045
- Jeney Zoltán:* Halotti szertartás (*Részlet*) • 1046
- Takács Zsuzsa:* Egy kapszula • 1048
Forma, üvegkoporsónk • 1048
Villanykapcsoló • 1049
- Ágh István:* Himlőoltás • 1049
Kivégzés • 1050
Budai cukrászda • 1050
- Kornis Mihály:* Seol • 1051
- Kapus András:* Hipotalamikus mondatok (Tractatus
etimolophysologicus) • 1064
- Kocziszky Éva:* A kéz és a zsigerek, avagy a testi szenvedés
és a bűn a „Jób könyvé”-ben • 1070
- Határ Győző:* Kikapcsolódás • 1079
Lakosságcsere („Lakosságcsere”...?!) • 1081
- Kemény István:* Fel és alá az érldligeti állomáson • 1083
- Pósfai György:* A felejtőművész • 1085
- Edward Lear:* A Bagoly és a Cicuska • 1089
A Kacsa és a Kenguru (*Varró Dániel
fordításai*) • 1090
A Kummerbund (*Havasi Attila
fordítása*) • 1091
Limerikek (*Havasi Attila és Varró Dániel
fordításai*) • 1092

- Lackfi János*: Buboréksúly • 1094
 Škoda-dal • 1095
- Lövétei Lázár László*: „Árkádia-féle” • 1096
- Perneczky Géza*: Kultúrforradalom • 1098
- Miklya Zsolt*: Mikor a nyitott könyv • 1105
 Nevekkél járkal • 1105
 Hátha folytatódni engedne • 1106
- Schein Gábor*: (egy barátához) • 1107
 (megint előlről) • 1107
- Somos Béla*: Tükrök • 1108
- Tallár Ferenc*: A megfelelés és a túláradás logikájáról • 1109
- Vörös István*: Irigység • 1123
 A takarítónő harca • 1124
- Jónás Tamás*: meglepetés • 1124
 szüleim halálának jelenei • 1125
- Angyalosi Gergely*: A minta fordul egyet (Közéletek egy Henry James-novellához) • 1126
- Henry James*: A szőnyeg mintája (*Szabó Szilárd fordítása*) • 1132

FIGYELŐ

- Tarján Tamás*: Dioptria (Ágh István: Semmi sem úgy) • 1159
- Vári György*: „Ahogy a test emlékezetbe” (Báthori Csaba: Üvegfilm) • 1162
- Forgács Éva*: „A végcél nem a piktúra” (Mednyánszky László-kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában) • 1166
- Szilágyi Sándor*: Korunk arca (Szilágyi Lenke: Fényképmoly) • 1172
- Dalos Anna*: A lélek és a formák (Jeney Zoltán: Halotti szertartás) • 1175
- Csengery Kristóf*: Szimfónia és szerenád (Bartók Béla: Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára; Divertimento – Európai Kamarazenekar, vezényel Nikolaus Harnoncourt) • 1179
- Perneczky Géza*: Körner Éva halálára (1929–2004) • 1182

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
 Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
 Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
 Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt.
 Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
 Előfizetési díj fél évre 1500, egy évre 3000 forint, külföldön \$35.00, illetve \$70.00
 Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

Takáts Gyula

ÁRNYÉKÁTÓL KÉRDI

A Van, akár az út
viszi Csu Fut
s a berki árkon át,
mint hosszú nagy kígyó
a zöld bürü
viszi Csu Fut tovább.

Viszi, ahol lila lángokkal
kis halásztanyát
villant a ködnél sűrűbb
alkonyi mocsár
s a sok kíváncsi Van közül
egy égerág keze
verset ígér füzetjibe...

És így izen
élő betűivel
a még több égi Van
a berki fekete vizen...

És kék lidércein,
lila tanyáin át
ahogy a zöld bürün
haza alig talál
már árnyékától
kérdi önmagát:

Haza hogyan?... Hová?..
De merre már a hegy
s a régi volttal
hol a régi ház...

SZIKLÁINKON ÁT

A Vanból mintha az Egész
szólítaná Csu Fut
és mintha látná is
ami csak ezután...
és korsóval így ballag
szikláinkon át...

Ha néha rátalál
egy-egy öreg barát,
elmondja nékik
Drangalagban meddig és hogyan
hová is nőnek a hegyek
s az óceánnál
mélyebb tengerek
hogy szaggatják
Atlantiszok szikláiból
a sötét öblöket...

És kérdi, öntsön-e? ...
És újra önt
s hogy hallják is tovább,
elmondja hol még ő se járt
s azon a tengeren
merre viszik hajóinkat
majd északaknál mélyebb tengerek...

És szirtjeink között
a szikláinkon át
vele már mintha
együtt hallanánk tovább
a költő és az alkonyunk
télről deres szavát...

AZT IS TUDJA MÁR

1

Pacsirták hozzák a tavaszt
és nem a császár!
És álmoskönyvibe
a cím alatt
sorok fölé
beírja gyorsan
Csu e szavakat...

2

És azt is tudja már Csu Fu,
füzet se kell, se pagodák
és ha nincsenek is nagy falak
csárdáival, kondáival
puszták, tölgyek között
tovább nő egyre Drangalag...

Lator László

LATYAKOS ÚT

Egy Mednyánszky-képre

Az alacsony lakatlan égre,
hol a sáros-latyakos út már
ék formájúvá keskenyedve
befut súlyos anyagával
a légnemű függőlegesbe,
fák szellemképe rajzolódik.

Egy krónikus kedélybetegség
próbálja variációit.

Hogy izzik a látóhatáron
a szemcsés-érdes sűrű sárga!
De feljebb foltokban sötétül,
átmegy majdnem fekete sávba.

A föld tömörebb feketével,
mértanian kimért szabályos
háromszögek három terével
felel az égi feketére.

De környezetéből kiválik,
az út két oldalán világít
a víz még fénnel teli csíkja.
Az egyhangú fekete táblát
tükörfényével meghasítja.

S ahogy a krómsárgák, az okker-
sárgák utolszor összecsapnak
a fenyegető éjszakával,
már tudjuk a még komorabbat.

Hallod-e, te sötét árnyék*

- Orbán Ottó versére -

Jenev Zoltán

Lassú csárdás (♩ = 32 : ♩ = 64)

Hal - lod - e, te sö - tét ár - nyék, em - ber vagy - e vagy csak árny - kép.

pp ardi sli sord.

3
Nem va - gyok én sö - tét ár - nyék, sem em - ber, sem puszt - ta árny - kép.

5
É - gi bolt - ban ka - bát va - gyok, réz - gomb - ja - im a csil - la - gok,

7
É - gi bolt - ban ka - bát va - gyok, réz - gomb - ja - im a csil - la - gok.

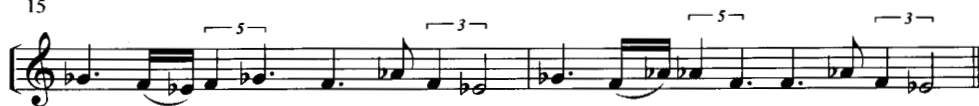
9
Ha te vagy az ég ka - bát - ja, én va - gyok az, a - ki vált - ja.

11
Én va - gyok az, a - ki va - kon bá - mu - lok ki az ab - la - kon.

13
Hív - lak Is - ten, nyújtsd a ka - rod, mi - kor sze - mem el - ta - ka - rod.

* Halotti Szertartás V. Depositio corporis

15

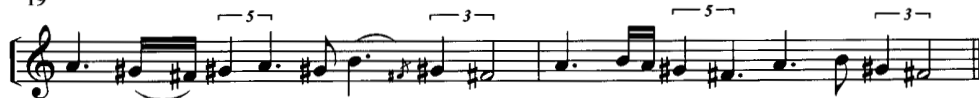
Hív - lak, ha vagy, nyújtsd a ka - rod, le - gyen úgy, a - hogy a - ka - rod.

17

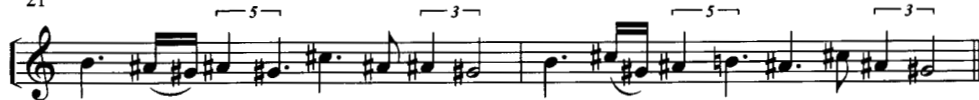
Nyisd meg ne - kem a domb - te - tőt, a domb - te - tőn a te - me - tőt.

19

A domb - te - tőn a te - me - tőt, adj o - dá - ig men - ni e - rőt.

21

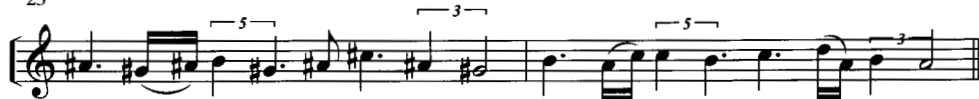
Hadd ké - szít - sek ott he - ve - rőt, hadd fe - küd - jem le a sár - ba.

23

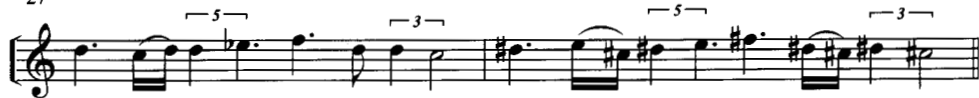
Hadd fe - küd - jem le a sár - ba, a - hogy kulcs ta - lál a zár - ba.

25

Bú - csúz - nék már, de nem köny - nyű, sza - kad sze - mem - ből a köny - nyű.

27

Ősz sza - kál - lal menny - dö - rög - ve gyön - gyöt szór az ég a rög - re.

29

Sza - kad az e - ső a föld - re, fe - hér szem - fő - dő - vel föld be.

31

Sza - kad az e - ső a föld - re, be - le - mo - só - dom a kód - be.

Takács Zsuzsa

EGY KAPSZULA

Van ám bennem valami veszélyes,
valami *anyag*. Ami egy légmentesen
lezárt, apró kapszulában közlekedik
az erek útjain, nagyon is tartok tőle.
Teret kíván magának, tágasságot
és egyértelműséget. Falait szüntelen
áttörni akarja, azt kívánja, hogy lássák,
mire képes. Mint egy fiatal test,
meztelen találkozásra vár. Emlékszel
még a szerelemre? kérdezi futólag,
s mert emlékszem nagyon is,
vadsága iránt vonzalmat érzek.

FORMA, ÜVEGKOPORSÓNK

*„Akkor kigurult fogai közül
a mérgezett alma, és mint aki
álmából ébred, hirtelen felült.”*

Forma, üvegekoporsónk,
te látni engeded, de magadba
zárod, hogy sisteregve szét
ne folyjon tagadásunk. Fekete
hajjal, üveglapok közt fekszünk,
és egy érintésre várunk.

VILLANYKAPCSOLÓ

Eljutni a villanykapcsolóig,
ráhajtani homlokunkat
az ajtófélfára, a megértő
vállra. Vádjainkat előadni.
– *Láss világosan!* – mondja
a kigyulladó lámpa
a lehetséges, eszét vesztett
vadnak ugrása előtt.
Igen, ha nem volna,
akiről hallottunk: Isten.

Ágh István

HIMLŐOLTÁS

Valóságot álmodtam akkor ébren,
s nem derült ki, a sose látott házban
varázslat-e, ha önmagamra ébreszt
valami óriás szem pillantása,
melyben különös dolgok tükröződtek,
most sem tudom, miért babos kendőket
jegyeztem meg, s nem arcot, csak a kontyot,
mozduló árnyak közt az üvegszekrényt,
abban nyúlált mielőtt felém fordult
a falféher ingujjba bujtatott kéz,
s még az se furcsa, miért annyi barna
tojás a nyitott félkéz-kosarakban,
ha a titokban leginkább az orvos
volt a talány, bajsza is sírógörcsöt
csikart bennem, hát még mikor beoltott,
már vittek is, s amit kint legelőszőr
észrevettem, repült, és én az udvar
fölött egy bombázótól csillapodtam.

KIVÉGZÉS

Úgy álltam a favágítón a tőke fölé, ahogyan máskor, ám a balta-csapástól mégsem gezemice rőzse apraja szállt, és nem a hasított fa puffant a pudvás forgácson, a tuskó pihetollas vérpadhoz lett hasonló, s én, a pompás pulykakakas bakója, szárnyát, hogy el ne fusson, lekötöttem lábaihoz, nyakát fejénél fogva ráfektettem a tönkre bal kezemmel, míg a jobbal, ha senki sem volt bátor megölni a családból, odavágtam szinte vakon, s fejvesztve kifutottam a szörnyű fészertől, hogy ne lássam, amint tokája bögyére lecsúszva himbálódzik, s kettémetszett gigája cikákol, s mint egy csupasz, véres bottal mutogat rám, feje nélkül, a csonkja.

BUDAI CUKRÁSZDA

Bár a kietlen albérlethez képest pazar hely, mégis elhagyott lakásom túlérétt, édes ízeit idézte tortáival, és jólesett a bársony-puhaságban egy letűnt korszak ódon kellékei közé visszahúzódnom, hatalmas palotai üvegcsillár vibrált, hervadtan virágozott a szőnyeg, veszélyesebb szökésben voltam annál, mint hogy a hivatalból ideszöktem verset írni, és megint belekezdjek, ahol pályafutását befejezve, a kardvívó olimpiai bajnok saját csendjében ült, s a mulandóság púdere bájolta az úriasszonyt fiatalabbá, mint ahogy kiszolgált, s a szenvedélyek kockázata nélkül mosolygott a megható szívességtől.